

Verzorging van in het wild levende vogels

Voederplaatsen.

„De vele eenden en ganzen lagen onder de overgeplante dichte sparren verborgen of stonden te rusten op het stro, dat, met zand vermengd, op het ijs was gestrooid om alle tegen de koude te beschermen.

Zo schrijft Bengt Berg in zijn bekende boek „De liefdesgeschiedenis van een wilde gans”.

Slechts op enkele plaatsen in ons land, o.a. aan het Noordzeekanaal en in Zee-land, voor zover ons bekend, heeft men op de vaste voederplaatsen stro op het ijs gelegd.

De resultaten waren verrassend goed, want het vastvriezen van verzwakte exemplaren, vooral van meerkoeten en kuifeenden, werd daardoor voorkomen. We constateerden en ook anderen hebben dit in hun uitvoerige rapporten vermeld, dat koeten en eenden dikwijls dag en nacht bij de vaste voederplaatsen verbleven. Vooral des nachts gingen de vogels op het ijs of op de voederplaatsen in de berm zitten en in de vroege morgen vond men verscheidene vastgevroren exemplaren. Eerst vormden zich pareltjes ijs aan de veren, die allengs groter werden. Die klonten ijs vrozen aan de grond of aan het ijs vast.

Stro, kaf en zand hadden hier dus uitkomst gebracht, ware deze methode algemeen bekend geweest.

Het sneeuwvrij maken van grote plekken weiland bleek een goede methode om ganzen te doen pleisteren. Men moet dit echter niet op één plaats doen, doch verscheidene van dergelijke rust- en voederplaatsen inrichten, zodat de dieren, wanneer ze worden verjaagd, elders kunnen dalen.

Hetzelfde geldt ook voor het aanleggen van voederplaatsen voor eenden. Meerdere plekken op afstanden van ± 500 meter van elkaar geven de eenden gelegenheid, na verstoring, op korte afstand weer te dalen. Sommige actieve

voeders spraken in hun brieven over het succes met de z.g. „vluchtwakken” en hun bevindingen waren, dat het aantal eenden, koeten e.d. dagelijks toenam. Het sneeuwvrij maken van plekken weiland trok ook gorzen (men meldde sneeuw-, ijs- en geelgorzen), vinken, leeuweriken en groenlingen. Het spreekt haast vanzelf, dat de voederplaatsen ook in trek waren bij verschillende soorten roofvogels, die eveneens geen gemakkelijke tijd hebben doorgemaakt.

Het is in het algemeen gebleken, dat de z.g. *natuurlijke* wakken het meest voldeden. Hier en daar heeft men geprobeerd door het uitzagen van blokken ijs wakken te maken, doch de strenge vorst zorgde er wel voor, dat zo'n wak niet van lange duur was. Men berichtte ons, dat op het Zwarte meer, waar andere winters meestal enkele natuurlijke wakken waren, pogingen zijn gedaan om met behulp van springstof een wak te maken. Dit had niet het gewenste resultaat en men heeft na dagen werken de pogingen gestaakt. Het groter maken van een klein natuurlijk wak daarentegen leverde uitstekende resultaten op!

Tenslotte willen we over de voederplaatsen nog één opmerking maken. Uit heel het land ontvingen we berichten over *te grote belangstelling* van de zijde van het publiek op en om de voederplaatsen. Dat de vogels behalve *voedsel* ook *rust* nodig hadden, bleek niet voldoende tot de mensen door te dringen en het verdient o.i. dus aanbeveling om in komende winterperioden door middel van pers en radio hieraan regelmatig bekendheid te geven.

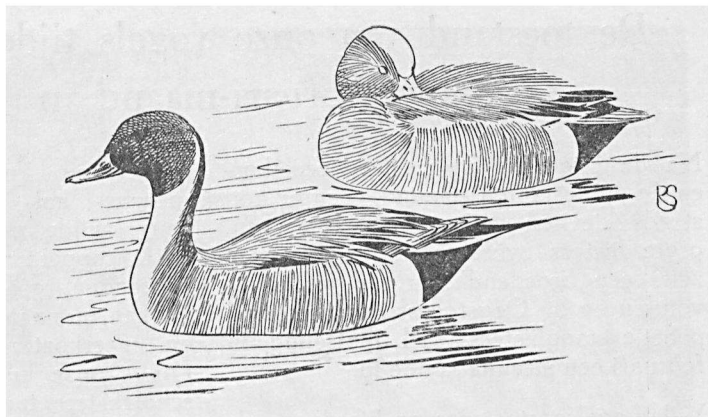
Aard van het voedsel.

Was de methode van het voeren al niet eenvoudig, de aard van het voedsel leverde nog groter moeilijkheden op. Dit geldt dan wel in het bijzonder voor zwanen, ganzen, eenden, futen, waterhoentjes, meerkoeten en dodaarsjes. Verschillende vogelvrienden hebben er

Smient

Pijlstaart

Cliché Alg. Handelsblad
Tekening Rein Stuurman

met nadruk op gewezen, dat het voedsel vooral niet eenzijdig mag zijn, dus b.v. alleen brood.

We zullen U eens opsommen, wat men alzo op de voederplaatsen heeft gebracht. Aardappelen (gekookt), appelen en peren en schillen daarvan, boerenkool, groene kool, spruitjes, bieten, bruine bonen, groene erwten, haver, gerst, tarwe, mais, maaskiemen, brood, koek, beschuit, grasmeel, vlasbollen, achterwindsel, vis, slachtafval, gedroogde pulp, vet, levertraan, traan, koolzaadolie, slaolie, pinda's, kanen, macaroni, rijst, copra en grondnoten.

Meerkoeten, zelfs zaagbekken, kuifeenden en brilduikers heeft men brood zien eten, maar dat wil nog niet zeggen, dat we voor deze soorten alleen brood kunnen aanbevelen. Toen algemeen bekend gemaakt werd, dat watervogels ook olie of vetten moeten hebben in verband met het goed functioneren van de vetklieren heeft men het brood besprenkeld met levertraan, slaolie enz. Het is te hopen, dat het toedienen niet gebeurde, zoals we op een foto in een der dagbladen zagen. Twee enthousiaste mannen hielden een totaal door honger uitgeputte gans vast en de derde goot rustig een flesje levertraan leeg in de opengewrongen bek van het dier. We hebben niet gehoord hoe dit is afgelopen, doch we vrezen het ergste.

Over het voederen van ganzen lopen de meningen en ervaringen ver uiteen. Ganzen vreten geen tarwe en als zij het toch doen veroorzaakt het buikloop, zo schrijft men ons, doch anderen daaren-

tegen vertellen, dat een troep van ± 3 à 4000 riet- en kolganzen per dag 1500 kg tarwe kreeg. De vogels werden na enkele dagen steeds kwieker en zij kwamen de winter goed door. Vanuit Haringvliet ontvingen we bericht, dat een troep van ongeveer 200 kleine rietganzen een perceel van $1\frac{1}{2}$ ha jong ingezaaid grasland volkomen kaal gevreten hebben.

Algemeen luidt de opinie, dat bruine bonen en groene erwten, zowel in gekookte als ongekookte toestand niet genuttigd werden, hoewel daar ook uitzonderingen op zijn. Gemalen erwten en bonen blijkt de oplossing!

Het is ons bij het doornemen van alle binnengekomen berichten duidelijk geworden, dat wij over de aard van het voedsel van in het wild levende vogels veel te weinig weten. Van groot belang lijkt het ons juist hieraan grote aandacht te besteden, opdat een betere voorlichting kan worden gegeven.

Aangezien het een onmogelijke taak is om in kort tijdsbestek over alle vogelsoorten iets daaromtrent aan de weet te komen, hebben wij ons voorlopig alleen bepaald tot de blauwe reiger en de roerdomp, teneinde nog dit jaar te komen tot het vaststellen van een aantal richtlijnen. Voor nadere bijzonderheden verwijzen we U naar de vragenlijst elders in dit blad.

J.A.